

איך היה מותר ליוסף לגלח שערותיו בראש השנה?

בפרשתן מ"א י"ד וישלח פרעה ויקרא את יוסף וכו' ויגלח ויחלף שמלותיו.

פירוש רש"י שגילח שערותיו מפני כבוד המלכות.

יש להקשות: איך היה מותר לגלח את שערותיו, הא בגמ' ראש השנה י' ע"ב אמרינן דאותו יום שהוציאו מהבור היה יו"ט של ראש השנה, א"כ איך היה מותר לעבור על איסור דאוריתא של גזיזת שער ביו"ט, הא יוסף שמר כל התורה עד שלא ניתנה, כן הקשה החתם סופר בתורת משה, וכן במושב זקנים לבעל התוס', וכן בספר שבט מיהודה.

איכא כמה תרוצים

א. הגילוח היה ציווי המלך ומשרתיו להתגלח, ומשום פיקוח נפש התגלח יוסף בראש השנה, דפקוח נפש דוחה כל האיסורים שבתורה כן תירץ במושב זקנים בפרשתן.

ב. יוסף לא גילח את עצמו, אלא ציוה לנכרי שיגלח אותו, ולפי שיטת הש"ך בנקודת חכסף יור"ד סימן קצ"ח במקום מצוה מותר אמירה לעכו"ם לפי הנ"ל א"ש דהיה מותר ליוסף לומר לנכרי שיגלח אותו, דכיון דיש מצוה של כבוד מלכות מותר לעבור על איסור של אמירה לעכו"ם שיגלח אותו, כן תירץ החתם סופר בתורת משה בפרשתן, ועיין מה שהאריך בספרו שו"ת חתם סופר חו"מ סימן ק"צ, בענין כבוד מלכות שהיא מצוה אפילו במלך עכו"ם.

ג. על יו"ט לא היה מצווה, אבל על כבוד מלכות היה מצווה, א"כ מצוה של כבוד מלכות דוחה איסור יו"ט שאינו מצווה, כן תירץ החתם סופר בפרשתן.

ד. החלום של פרעה היה בערב ראש השנה בקץ השנה שעברה ובבוקר קראו את יוסף ויגלח ויחלף שמלותיו ויבא אל פרעה ואמר הפתרון, וביום שלאחריו קראו לו חירות לצאת מבית האסורים, ומסתבר לומר כן, דמסתמא גילח עצמו בערב ראש השנה כמו שנפסק בהלכה אור"ח סימן תקפ"א דמגלחין לכבוד ראש השנה ובראש השנה הוציאו מן המאסר אבל אז לא גילח עצמו כן תירץ בשבט מיהודה על התורה בפרשתן.

ה. כיון דקימ"ל שבערב ראש השנה מסתפרין מסתמא יוסף קיים את זה נמי א"כ לא היה לו מה לגלח, רק מפני כבוד מלכות גילח עצמו עוד הפעם בערב ראש השנה, ולא היה בזה שיעור של גזיזת שער לכן לא היה אסור כן תירץ בשבט מיהודה הנ"ל.

ו. ע"פ מה שכתב הרמב"ן בפרשת תולדות דהאבות שקיימו את התורה עד שלא ניתנה רק בארץ ישראל, אבל בחו"ל לא קיימו לכן נשא יעקב ב' אחיות בחו"ל, א"כ א"ש דיוסף שהיה במצרים לא שמר את התורה רק בארץ ישראל לכן היה מותר לגלח עצמו בראש השנה, מעדני אשר.

מעדני אשר: יש לדחות תרוץ זה מהא דאמרינן במדרש רבה פרשה צ"ב וטבוח טבח והכן, שיוסף שמר את השבת, חזינן שאף בחו"ל שמר את השבת, א"כ א"א לתרוץ כן, וי"ל לפי דברי הגמ' בחולין צ"א שדורש דשם אחר.